

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3034/2020. (II. 24.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.III.21.042/2018/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője (dr. Lajer Zsolt ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be a Kúria Pfv.III.21.042/2018/2. számú végzése és a Fővárosi Ítéletábla 8.Pf.21.282/2017/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [2] 1.1. A megelőző peres eljárásban a felperes (az indítványozó jogelődje) keresetében jogalkotással okozott kár jogcímén 473.854.000 forint megfizetésére kérte kötelezni az alperest.
- [3] Az elsőfokú bíróság a rész- és közbenső ítéletével a felperesnek az államháztartás stabilitását biztosító egyes adótörvények módosításáról szóló 2011. évi CXXV. törvény 27. §-ára alapított keresetét elutasította. Emellett a bíróság megállapította, hogy az alperes teljes kártérítési felelősséggel tartozik a felperessel szemben a szerver alapú pénznyerő automaták üzemeltetésével kapcsolatban elmaradt haszna címén felmerült kára megtérítéséért. Az elsőfokú bíróság ezt meghaladóan a felperesnek a szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvény módosításáról szóló 2012. évi CXLIV. törvény 5. §-ára, 8. §-ára és 10. §-ára alapított keresetét elutasította.
- [4] A másodfokú bíróság az elsőfokú rész- és közbenső ítéletet részben megváltoztatta, és a felperes teljes keresetét elutasította, egyebekben a rész- és közbenső ítéletet helybenhagyta. A Kúria a felperes felülvizsgálati kérelmét hivatalból elutasította.
- [5] A Kúria végzésének indokolásában kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság a 29.P.24.959/2016/9-I. számú végzésével tájékoztatta a peres feleket, hogy a perben – a 400.000.000 forint összeget meghaladó pertárgyértékre tekintettel – a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) Ötödik Rész XXVI. Fejezetében foglalt kiemelt jelentőségű perekre vonatkozó szabályok szerint jár el.
- [6] A Kúria hivatkozott a Pp. 386/I. §-ra, amely szerint a kiemelt jelentőségű perekben a 272. § (1) bekezdés alapján benyújtott felülvizsgálati kérelmet az elsőfokú határozatot hozó bíróságnál a határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani vagy ajánlott küldeményként postára adni. A felülvizsgálati kérelem benyújtására előírt határidő elmulasztása esetén az elmulasztott határidő utolsó napjától számított harminc nap elteltével igazolásnak akkor sincs helye, ha a mulasztás csak később jutott a fél tudomására, vagy az akadály csak később szűnt meg.
- [7] A Kúria megállapította, hogy a másodfokú bíróság jogerős határozata a felperes részére 2018. március 23-án került kézbesítésre. A felperes a felülvizsgálati kérelmet 2018. május 7-én nyújtotta be elektronikus úton. A felperes a határidő elmulasztására vonatkozó igazolási kérelmet nem terjesztett elő.
- [8] A Kúria a fentiek alapján az elkésett felülvizsgálati kérelmet a Pp. 386/I. §-a, és a 270. § (1) bekezdése szerint irányadó 237. §-a alapján hivatalból elutasította.
- [9] 1.2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a Kúria Pfv.III.21.042/2018/2. számú végzésének alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében állította. Az indítványozó emellett a támadott bírói döntések vonatkozásában az Alaptörvény O) cikkének, XIII. cikkének, XV. cikk (2) bekezdésének, XXX. cikkének és 40. cikkének a sérelmére hivatkozott.
- [10] Az indítványozó a Kúria végzésének állított alaptörvény-ellenessége körében előadta, hogy álláspontja szerint a felülvizsgálati eljárás azt mutatja: a Kúria maga sem tekintette az eljárást a Pp. XXVI. Fejezete értelmében vett

kiemelt jelentőségűnek, mert ha a kiemelt jelentőségű perekre vonatkozó szabályokat alkalmazta volna, akkor a Pp. 386/B. §-a szerint soron kívül kellett volna eljárnia. Ezzel szemben a Kúria a felülvizsgálati kérelmet a benyújtását követő négy hónapot követően vizsgálta meg, és utasította el.

- [11] Az indítványozó hivatkozott az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) által meghozott *Yagtzilar és mások kontra Görögország* (41727/98., 2001. december 6.) ügyre, amelyben az EJEB megállapította: nem tekinthető *fair*-nek az az eljárás, amelyben a bíróság a kérelmezőkkel az eljárás olyan késői szakaszában közli, hogy a keresetük elkésett, hogy az egyszer és mindenkorra megfosztja őket a jogérvényesítés lehetőségétől. Az EJEB gyakorlatában ilyen esetben megállapítható a bírósághoz fordulás jogának a sérelme.
- [12] A fentiek alapján az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésén alapuló tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét állította.
- [13] Az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikkének a sérelmét azért állította, mert a jogalkotó a 2011. évi CXXV. törvény és a 2012. évi CXLIV. törvény megalkotásával olyan jogszabályi környezetet teremtett, amelynek következtében az indítványozót jelentős kár érte, amely váromány formájában tulajdonjogi védelmet élvez.
- [14] Az indítványozó álláspontja szerint azzal, hogy az ítéletábla és a Kúria a kárigény létét tagadta, megakadályozták a kár megtérítését, így „tették teljessé és visszafordíthatatlanná a károkozást”.
- [15] Az indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének és XXX. cikkének állított sérelme körében hivatkozott a királyi Curia 1888. május 18-án meghozott 40. számú teljes ülési határozatára. E szerint „a közjó fenntartásához és előmozdításához minden egyes állampolgár csak aránylag tartozik hozzájárulni. Egyeseknek a vagyoniát nem követelheti az állam áldozatul, ingyen, a többiek javára.”
- [16] Az indítványozó e körben hivatkozott továbbá a Curia eseti döntéseire, az 1902-ben előterjesztett Polgári Törvénykönyv tervezetéhez fűzött miniszteri indoklásra, és az EJEB *Vékony kontra Magyarország* (65681/13., 2015. június 1.) ügyében hozott ítélet 29., 33. és 35. pontjában foglaltakra.
- [17] A fentiekre tekintettel az indítványozó álláspontja szerint az Alkotmánybíróságnak meg kell állapítania, hogy megengedhetetlen „azon alkotmányellenes joggyakorlat, amely a kárigény létét jogalkotással okozott károk esetében elvi alapon tagadja”.
- [18] Az indítványozó hivatkozott a 26/2013. (X. 4.) AB határozatban foglaltakra, amelyben az Alkotmánybíróság – az indítványozó értelmezése szerint – megállapította, hogy a jogalkotó a 2012. évi CXLIV. törvény megalkotásával az érintetteknek kárt okozott, és az érintettek kártalanításának kötelezettsége a jogállamiságból eredő elvárás. Tekintettel arra, hogy a jogalkotó az érintettek kártalanításáról nem gondoskodott, az indítványozó kérte azt is, hogy az Alkotmánybíróság „szíveskedjen a mulasztást észlelni és hivatalból határidőt tűzni a kártalanítást megállapító jogszabály meghozatalára”.
- [19] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [20] 2.1. Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság törvényi feltételeinek vizsgálata során megállapította, hogy az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésén alapuló törvényi feltételeinek csak részben tesz eleget.
- [21] Az Alkotmánybíróság megállapította ugyanis, hogy az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikkének, XV. cikk (2) bekezdésének és XXX. cikkének a sérelmét pusztán állította, azonban a kérelem nem tartalmazza „az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont], illetve az „indítványban foglalt kérelem részletes indoklását” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza: nem alkalmas az indítvány az érdemi elbírálásra, ha megjelöli ugyan az Alaptörvénynek azt a rendelkezését, amelyet sérülni vél, de nem indokolja meg – nem tartalmaz részletes érvelést arra vonatkozóan –, hogy az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével miért ellentétes a bírói döntés {3075/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [19]; 3231/2016. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [26]}. Az elégtelen indokolás miatt akadály a érdemi elbírálásnak az is, ha a támadott bírói döntés és az Alaptörvény megjelölt rendelkezése között nem állapítható meg összefüggés, vagy az alkotmányjogi értelemben nem releváns {3067/2016. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [13]; 3187/2017. (VII. 14.) AB végzés, Indokolás [9]; 3198/2017. (VII. 21.) AB végzés, Indokolás [9]; 3063/2018. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [27]}.
- [22] Az Abtv. 27. §-án alapuló indítványnak – az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének f) pontja szerint – kifejezett kérelmet kell tartalmaznia a bírói döntés megsemmisítésére, illetve az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára. Az indítványozó indítványában kérte azt is, hogy az Alkotmánybíróság állapítson meg jogalkotó általi mulasztást, és hivatalból tűzzön határidőt a kártalanítást megállapító jogszabály meghozatalára.

- [23] Az Abtv. 46. § (1) és (2) bekezdése a jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítását nem önálló eljárásként, hanem az Alkotmánybíróság által hatáskörei gyakorlása során alkalmazható jogkövetkezményként szabályozza. Ebből következik, hogy mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítására irányuló indítvány előterjesztésére nincs jogszabályi lehetőség [3202/2018. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [19]; 3320/2017. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [27]; 3009/2012. (VI. 21.) AB határozat, Indokolás [62]]. Ennek következtében az indítványozó ilyen tartalmú indítvány előterjesztésére nem jogosult.
- [24] 2.2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának a törvényi feltétele [Abtv. 27. § a) pont, 52. § (1b) bekezdés b) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget, ugyanis az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot az Alaptörvény O) cikke és 40. cikke [3054/2019. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [26]].
- [25] 2.3. Az Abtv. 27. §-a alapján alkotmányjogi panasznak a bírói döntések közül csak a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott vagy egyéb határozattal – befejező döntések ellen van helye [például 3090/2014. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [22]; 3131/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3279/2017. (XI. 2.) AB végzés, Indokolás [7]; 3168/2018. (V. 18.) AB végzés, Indokolás [38]–[41]]. A bírósági eljárást – egyéb határozattal – befejező bírói döntések minősítése során az Alkotmánybíróság a panasz alapjául szolgáló bírósági eljárást (vagy annak valamelyik szakaszát) szabályozó törvényi rendelkezéseket veszi alapul [így a Pp. vonatkozásában: 3239/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [11]].
- [26] Az Alkotmánybíróság a Kúriának a felülvizsgálati kérelem hivatalból való elutasításáról rendelkező végzését jellemzően eljárást befejező bírói döntésnek tekinti, amely az Abtv. 27. §-án alapuló törvényi feltételek alapján alkotmányjogi panasszal megtámadható [például: 3100/2016. (V. 24.) AB végzés; 3233/2016. (XI. 18.) AB végzés; 3234/2016. (XI. 18.) AB végzés; 3235/2016. (XI. 18.) AB végzés; 3236/2016. (XI. 18.) AB végzés; 3237/2016. (XI. 18.) AB végzés; 3071/2017. (IV. 19.) AB végzés; 3132/2017. (V. 30.) AB végzés; 3274/2018. (VII. 20.) AB végzés; 3314/2018. (X. 16.) AB végzés; 3315/2018. (X. 16.) AB végzés; 3317/2018. (X. 16.) AB végzés; 3318/2018. (X. 16.) AB végzés; 3330/2018. (X. 16.) AB végzés; 3373/2018. (XI. 28.) AB végzés; 3082/2019. (IV. 17.) AB végzés].
- [27] Erre tekintettel a jelen ügyben az alkotmányjogi panasz megfelel az Abtv. 27. §-ában foglaltaknak abban a részében, amelyben a Kúria hivatalból elutasító végzésének az alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában állítja.
- [28] 2.4. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [29] Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben kiemeli, hogy a bizonyítékok értékelése és ezen keresztül a tényállás megállapítása, illetve annak bizonyos fokú felülvizsgálata a jogorvoslati eljárás(ok) során az eljáró bíróságok, végső soron a Kúria feladata. A bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének (annak, hogy a rendes bíróságok egy-egy tényt miként értékeltek) felülbírálatára nem rendelkezik felhatalmazással. A bíróság ezen értékelő tevékenysége nem lehet alkotmányossági vizsgálat tárgya [21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [24]; 3013/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [18]; 3221/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]].
- [30] A Kúria végzésének indokolásában kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság a 29.P.24.959/2016/9-I. számú végzésével tájékoztatta a peres feleket, hogy a perben – a 400.000.000 forint összeget meghaladó pertárgyértékre tekintettel – a kiemelt jelentőségű perekre vonatkozó szabályok szerint jár el. Ebből következően az indítványozó jogelődjének a felülvizsgálati kérelmet az elsőfokú határozatot hozó bíróságnál a határozat közlésétől számított harminc napon belül kellett benyújtania vagy ajánlott küldeményként postára adnia.
- [31] Ehhez mérten a Kúria a peres iratok alapján azt állapította meg, hogy a másodfokú bíróság jogerős határozata az indítványozó jogelődje részére 2018. március 23-án került kézbesítésre. Az indítványozó jogelődje a felül-

vizsgálati kérelmet 2018. május 7-én – elkésztetten – nyújtotta be elektronikus úton, és a határidő elmulasztására vonatkozó igazolási kérelmet nem terjesztett elő.

- [32] Az indítványozó nem hivatkozott olyan körülményre, amely a Kúria által megállapított tényeket kétségessé tenné, az Alkotmánybíróságnak ezért – figyelemmel a fentiekben hivatkozott gyakorlatára is – nincs felülvizsgálati jogköre a Kúria által megállapított tények eltérő értékelésére. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti „szuperbíró-ság” szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el {3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}.
- [33] Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszban hivatkozott indokokra – különösen az EJEB idézett gyakorlatára – tekintettel utal arra is, hogy az indítványozó által az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában állított alapjogi sérelem nem a keresetlevél előterjesztésére megállapított határidő elmulasztásának jogkövetkezményeit érintette, hanem a rendkívüli perorvoslati kérelem benyújtására megállapított határidő számítását. A jelen ügyben ugyanakkor a bírósághoz fordulás joga sérelmének lehetősége nem merülhet fel, mert az indítványozó jogelődje a bírósági eljárástól, és a kereseti igény érvényesítésétől nem volt elzárva.
- [34] Az alkotmányjogi panasz ezért az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést.
- [35] 3. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)*, *e)* és *f)* pontjában foglalt követelményeknek, részben pedig az Abtv. 27. §-ában és 29. §-ában írt befogadási kritériumoknak. Erre tekintettel az indítványt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. február 11.

Dr. Juhász Imre s. k.,
helyettes tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1766/2018.

